

MINTIS

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Thought, Lithuanian Daily Newspaper.
Permitted by UNRRA Team 155.
Eina kasdien be šventadienių.
Atsakingasis redaktorius J. Vasaitis.
Memmingenas, Airport, Baltic Camp.
Prenumerata mėn. 10 RM.,
Atskiras numeris 40 pf.

Lietuvių visuomenės dienraštis

Nr. 82 Memmingenas

Penktadienis, 1946 m. gegužės 31 d. I metal

Naujas Gromyko pareiskimas

Londonas. SSSR įgaliotinis prie Saugumo Tarybos Gromyko pareiškė, kad anglosaksai visada pasisakydavę už mažųjų tautų teises ir stengdavosi visuomet tai pabrėžti, bet niekada tų teisių nedabodavo ir šimtai milijonų žmonių gyvenę anglosaksų administracijos valioje.

TIKROJI DEMOKRATIJA

Londonas. Praėjusį ketvirtadienį anglų Lordų Rūmuose buvo 65 balsais prieš 13 priimtas opozicijos pasiūlytas socialinio draudimo įstatymo pakeitimas. Šis pakeitimas buvo taip pat priimtas ir Žemuose Rūmuose. Tokiu būdu ir darbiečiai balsavo prieš savo vyriausybės nusistatymą palikti įstatymą tokį, koki jį paruošė.

NEPRIIMTAS DR. HÖGNERIO ATSISTATYDINIMAS

Londonas. Vakar amerikiečių karinė valdžia atmetė Bavarijos ministerio pirmininko dr. Hoegnerio atsistatydinimo pareiškimą. Dr. Hoegneris savo pareiškime buvo nurodęs, kad savivaldybių rinkimuose krikščionių partijai laimėjus daugumą, jis

nesijaučia turįs pasitikėjimą plačiose tautos masėse. Tačiau savo atsakyme amerikiečių karinė valdžia nurodė, kad jina pilnai pasitikėti ir kad jis yra prašomas eiti ministerio pirmininko pareigas iki numatytų Bavarijos parlamento rinkimų šių metų lapkričio mėnesį. Numatoma, tačiau, kad asmeniniam vyriausybės sąstatai įvyks pasikeitimų.

NUPLĖŠĘ PRANCŪZIJOS VĖLIAVAS

Šiomis dienomis Tuebingene buvo nuplėštos prancūzų tautinės vėliavos, kurios vienos šventės proga buvo pakabintos ant katalikų bažnyčios bokšto.

Prancūzų karinė valdžia įsakė miestui pagaminti tris tokias pačias vėliavas ir jas vėl iškabinti toje pačioje vietoje. Pradedant 25 gegužės, 3 buvę NSDAP kariai turės nešti prie tos vėliavos sargybą. Nuo to pačios dienos vėl įvestas vaikščioti draudžiamas laikas. Dvi dienas buvo uždaryti visi kinaai ir teatrai. Iki birželio 15 dienos miestas turi pristatyti karinei valdžiai 100 prancūziškų vėliavų. Šie potvarkiai bus atšaukti, jeigu nusikaltėliai prisistatys policijai.

Rusai nepatenkinti

Naujorkas. Sovietų Sąjungos delegatas JTO organizacijoje Andriejus Gromyko išreiškė griežtą protestą prieš malonų JTO atstovų surengtą priėmimą generolui Tadui Bor-Komarowski.

Priėmimą generolui Borui surengė JTO generalinio sekretoriaus padėjėjas Hutsonas. Panašų protestą įteikė ir Lenkijos delegatas dr. Lange.

Gromyko pareiškė, kad Hutsonas neturi teisės JTO vardu priiminėti „svečius-bėglius“. „Toks elgesys“ — pareiškė Gromyko — „kompromituoja ne tik JTO vadovybę bet ir pačią organizaciją“.

„Boras yra bėglys lenkas“ — pridėjo Gromyko. „Jis yra lenkų tautos priešas“.

Kaip žinome, generolas Bor-Komarowski vadovavo Varšuvos sukilimui, buvo vokiečių belaisvėje ir karui pasibaigus išlaisvintas. Anglų ir amerikiečių spaudoje buvo plačiai rašoma apie generolo Komarowskio nuopelnus lenkų tautai. Žinoma, šiandien sovietų akimis jis yra „priešas“, kadangi į Varšuvą, vokiečius išvijus, nenorėjo įsileisti ir sovietų. Dėl to ir sovietai neparėmė sukilusios Varšuvos ir ji žuvo.

KUR RANDASI FELDMARŠ. RUNDSTEDT?

Nuernbergas. Ligi šiol jau gal niekas nebuvo girdėjęs apie 1944 metų prieškalėdinės vakarų (Ardenų) ofensyvos vyr. vadą Feldm. Rundstedt.

Dabartiniu metu iš Nuernbergo pranešama, kad iš Anglijos į Nuernbergą atgabenti Feldmarschal Karl Rudolf von Rundstedt, gener. Kleist ir Feldm. Guenther Blumenritt.

LENKIJOS VALDŽIA PRIEŠ ŪKININKŲ PARTIJĄ

Varšuva. Dviejuose valščiuosė Varšuvos šiaurėje yra uždaryta ūkininkų (Mikolaičiko) partija, kuri esą turėjusi ryšius su siaučiančiais krašte „banditais“. Tos partijos daug narių esą suimta.

Anglija keicia karines prievoles istatyma

Londonas. Anglijos parlamentui patiektas naujas karinės prievolės istatymo projektas. Jis apima pereinamąjį iš karo būsenos į taiką laikotarpį. Metų bėgyje šis įstatymas palies apie 200.000 vyrų. Įvairių aukštųjų ir specialiųjų mokyklų mokiniams tuo istatymu numatomos lengvatos.

STREIKAI LONDONO DOKUOSE

Londonas. Svarbesniuose Londono dokuose darbininkai pradėjo streiką. Taip pat dar nėra baigtas streikas 14-koje anglų kasyklų.

KIEK GYVENTOJŲ GYVENA BAVARIJOJ

Pagal statistinius davinius, šiuo metu Bavarijoje gyvena 8,7 milijono gy-

Pasitrauke Persijos ministeriu kabinetą

Londonas. Persijos ministeris pirmininkas Sultaneh iteikė Sachui ministeriu kabinetu atsistatydinimo raštą.

PERSIJOS ĮGALIOTINIS JTO ATŠAUKTAS

Londonas. Persijos įgaliotinis prie Saugumo Tarybos ambasadorius Ala iš savo pareigų JTO organizacijoje atšaukiamas. Tačiau jis pasilieka ir toliau Persijos ambasadoriumi prie Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės Vašingtone.

AUSTRALIJOS ATSTOVAS PAREMIA BYRNES

Londonas. Australijos atstovas pasisakė už Byrnes patiektus projektus užsienių reikalų ministerių konferencijoje Paryžiuje, nes tik tuo keliu einant tegalima bus atstatyti pasaulio taiką.

Prancuzija gauna paskola

Londonas. Prancūzijos vyriausybės specialus įgaliotinis Leonas Blumas susitarė su Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybe dėl paskolos Prancūzijai, kuri sieks 1 milijardo 650 milijonų dolerių sumą.

GYDYTOJŲ STREIKAS PRANCŪZIJOJE

Prancūzijas 18-koje departamentų prasidėjęs gydytojų streikas graso išsiplėsti ir po visą Prancūziją. Gydytojai reikalauja išduoti jiems daugiau benzino ir padangų. Streiko ženklan gydytojai atsisako pasirašyti gimimo ir mirties liudijims. Gydytojų organizacijos vadovybė nurodė, kad iš prašytų 3.000 leidimų mašinoms Prancūzijos gydytojai gavo tik 200.

7 ARABŲ VALSTYBĖS UŽ PALESTINĄ

Londonas. Septynių arabų valstybių atstovai pasisakė, kad Palestina yra arabų žemė ir kad Egiptas turi atgauti suverenumą ir britų karinės pajegos turi būti besąlyginiai atitrauktos. Taip pat ir kitos arabų valstybės turi atgauti pilną nepriklausomybę.

ventojų. Tai yra 1,17 mil. daugiau negu gyveno 1939 m. ir 2,01 mil. daugiau negu gyveno 1913 metais.

KIEK GYVENTOJŲ AMERIKIEČIŲ ZONOJ

Berlynas. Pagal naujausius statistikos davinius amerikiečių okupuotoj zonoje ir amerikiečių užimtam Berlyno sektoriuje šiuo metu gyvena 15 431 600 civilinių vokiečių gyventojų. Iš to skaičiaus 14 497 000 gyvena amerikiečių zonoje ir 934 000 — Berlyno sektoriuje.

Amerikiečių zonoje be to dar yra 490 000 išblaškytųjų asmenų.

Walter Lipmann

Europa troksta savarankiai ir laisvai gyventi

1. Europos tautos ieško savito kelio

Pažvelgus į Europos kontinentą iš šalies — Vašingtono, Londono ar Maskvos — atrodo, kad kontinentas turi arba: 1. būt atiduotas sovietų įtakai, arba 2. apsisaugojant nuo pirmos prielaidos, patekti į angli-amerikiečių įtakų sferą, arba 3. būti padalytas į dvi dali, kurių sienas saugotų stiprios karinės pajėgos. Šios išvados susidarė dar prieš Europą išlaisvinant ir tik ją išlaisvinus ne europinėms Trijų Didžiųjų karinėms pajėgoms.

Tuo metu visa jėga, ir valdžios autoritetas dėl Europos reikalų buvo susikaupęs Londone, Vašingtone ir Maskvoje. Didžioji trijulė disponavo Europos kontinentu, tvarkė tiek priešų, tiek ir draugų valstybes. Buvo greit ir lengvai užmiršta, kad Europa susideda iš tautų, kurios taip pat trokšta gyventi, kurios negali būti amžinai traktuojamos kaip šių trijų klientai arba kaip auklėtiniai ar karo belaisviai. (Red pabr.)

Kadangi taip yra, tai atgimstančios Europos tautos spirsis iš paskutiniųjų tai prielaidai, kad jos turėtų likti ne Europos jėgų įrankiu. Prielaidoms, nors tai yra ir neįmanoma, kad Trys Didieji, būdami vieningi, galėtų tvarkyti Europą. Tačiau tie Trys Didieji stengiasi neužsileisti vienas kitam ir susidariusio lenktyniavimo išdava yra ta, kad kiekvienas iš didžiųjų Trijų stengiasi savaip padirginti Europos tautas žengti į nepriklausomo gyvenimo kelią. Tuo tarpu, kai Trys Didieji stengiasi savaip tvarkyti Europą ir varžosi dėl Europos tautų kontrolės, šios savo ruožtu stengiasi išvengti Trijų Didžiųjų įtakos ir susirasti savitą kelią.

Viename savo ankstyvesnių straipsnių nurodžiau, kad vykstantis angli-rusų ginčas dėl įtakos Vokietijoje jokių būdu nesiekia to, kad Vokietija nebūtų nei rusų, nei angli valdoma. Jeigu tai atsitiktų, tai reikštų, kad Vokietija atsistatytų kaip centralizuota valstybė ir būtų lyg slenkstis tarp didžiųjų valstybių interesų. Tai būtų pati blogiausia paseka, susidariusi iš Trijų Didžiųjų lenktyniavimo tarpusavy. Tenka konstatuoti, kad išvaduotieji kraštai, nors ir rodo didžiausią dėkingumą išvaduotojams, tačiau, iš kitos pusės, su dideliu nepasitikėjimu seka didžiųjų tarpusavio lenktynes. Kitaip sakant, išvaduotieji kraštai nori būti patys aktyvūs Europos atstatymo dalyviai, o ne jo objektai. Ir galimam pasaulinio masto konflikte tarp Sovietų Sąjungos ir Anglijos Europos tautos jokių būdu nenori, kad jų žemės būtų panaudotos kovos mašinoms ir samdinių kariuomenėms nutrypti. Tų tautų nacionaliniai interesai ir jų ambicija reikalauja jas priešintis bent kokiame jų panaudojimui galimam Trijų Didžiųjų konflikte.

Šie žinomi faktai ir turi nustatyti Jungtinių Amerikos Valstybių politikos gaires. Jų politika Europoje turi būti reali ir susijusi su Europos ateitimi. Jos turi stengtis, kad jų itaka Europoje, kaip pasaulinės taikos ramščio, nuolat didėtų ir stiprėtų.

2. Tarp aplaužytų stuobrių

Dėl to yra būtina tiksliai nustatyti Europos politikos raidą ateityje. Amerikiečiams, kurie nesugeba įsigilinti į visas Europos gyvenimo detales, pirmiausia krenta į akis tai, kad daugumos išlaisvintų Europos valstybių politika, atrodo, vedama pagal vieną pavyzdį. Faktas yra tas, kad revoliucija, kuri turėjo pašalinti ankščiau valdžiusias klases, jau įvyko ir šiuo metu vyksta politinė kova dėl valstybės valdžios, o taip pat ir dėl būdų, kuriais ši valdžia turi būti sudaryta ir kokiais principais ji turi vadovautis.

Europą galime sulyginoti su mišku, kurį palietė smarkus viesulas. Senesni ir aukštesni medžiai — vyriausybės, vadovaujančios grupės — buvo sulamdyti, sumaigyti ir daug kur, kad ir ne visiškai, išrauti iš šaknų.

L. Janavičienė

PASILIK, MANE SAUKIA

Priemiečio gatvikės.

Jose mes abu

Jausmuose pakrikę

Ieškom kas gražu.

Su Tavimi vaikštau ...

Gi sieloj trošku —

Staiga šauksmą aiškų

Sieloj išgirstu. —

Šaukia, girdžiu, bitė ...

Dobilas laukų ...

„Tu čia pasilik! —

— Aš einu ... einu ...“

„Tu čia vienas likęs,

Žiūrinek gatves —

Dobilas ir bitės

Šaukiasi manęs“ —

Kaunas, 1939.

Naujasis miškas auga tarp senojo aplaužytų stuobrių, vis dar kovodamas su jo liekanomis. Šiuo metu tenka atkreipti ypatingas dėmesys į „naujuosius žmones“ senajame kontinente, kuriame teisės ir įvairios privilegijos buvo, palyginti, gan mažos visuomeninės klasės prerogatyva. Ši klasė Rytų Europoje, galime sakyti, beveik neegzistuoja, tačiau Vakarų Europoje jos svoris buvo aiškiai jaučiamas.

Tačiau ši klasė paskutiniojo karo metu taip sunyko ir buvo visos eilės pralaimėjimų ir bendradarbiavimo su priešais diskredituota, kad, galime sakyti, jinau nustojo buvusi valdančia klase. Išliko tik paskiri asmenys, kurie ir sunkių bandymų metu sugebėjo likti nesukrėsti. Ši klasė rodė permaža noro, o

taip pat ir pastangų ginti savo tautą nuo priešų ir dėl to savo pirmaujancio charakterio ji nustojo.

Didžioji „mažųjų masė, senųjų vadų ir lyderių suvedžiota, dabar buriasi apie tris energingesnius ir naujų užsimojimų centrus. Kova su Hitlerio režimu iškėlė naujų ir stiprių asmenybių, kovojusių su šiuo režimu tiek politiniais, tiek religiniais sumetimais. Jos kilo iš katalikų partijos branduolio, iš nekomunistinio socialdemokratų sąjūdžio, o taip pat ir iš komunistų tarpo, kurie ypatin-gai 1941 metų pasidarė aršūs kovotojai su Hitlerio režimu.

3. Tikroji taika ar durtuvais paremta diktatūra

Šios trys populiariausios partijos: katalikai, socialistai ir komunistai yra įgijusios ne mažiau kaip 3/4 visos Europos gyventojų pasitikėjimą. Palyginus šias partijas su prieškarinėmis Europos ir dabartinėmis Amerikos politinėmis tendencijomis, visos jos yra kairiojo sparno. Jos visos atstovauja pažangiųjų kolektyvistų grupes. Tačiau iš jų tik viena katalikų partija yra daugiau ir todėl turinti daugiau simpatijų negu, pavyzdžiui, komunistų partija, kurios politinės taktikos linija yra daug kam nepriimtina ir per daug radikali.

Kadangi visos šios trys partijos konkuruoja tarpusavy dėl pirmenybės, tai nei viena jų dar nepavyko gauti aiškos ir sprendžiamos daugumos. Retai kuriai nors partijai pavyko pritaukti savo pusėn daugiau kaip 30% bendro gyventojų skaičiaus.

Tai sakydamas noriu, tačiau, pabrėžti, kad komunistų partija viena neturi jokių vilčių pasiekti ir šios „geriausios“ ribos. Net ir koalicijos su socialistais atveju beveik niekuomet nepavyksta sudaryti stiprios daugumos. Dėl to peršasi išvada, kad ir vyriausybės šių dienų Europoje gali būti sudarytos tik sulipdžius aukščiau minėtų trijų partijų koaliciją. Antrasis galimumas yra tas, kad valdžia bus paimta diktatūrinių elementų — komunistų arba kraštutinių dešiniųjų, kuriems vadovauja pusiau fašistiniai elementai.

Abi aukščiau nurodytos prielaidos — arba partijų koalicija arba vienos jų diktatūra — yra galimos. Tačiau vakarų Europoje komunistams pagrobti valdžią be raudonosios armijos pagalbos yra neįmanoma. Taip pat aišku, kad prieš tokius komunistų siekimus pasipriešins ne tik tų kraštų, bet ir Amerikos bei Didžiosios Britanijos kariuomenės. Pusiau fašistiniai elementai taip pat negalėtų pasigrobti valdžią, nes darbininkų klasė, kuri šiandien yra neabejotinai labai reikšminga, visu griežtumu šioms pastangoms pasipriešins.

Rytų Europoje daugelyje valstybių valdžia buvo komunistų pagrobta. Be raudonosios armijos jie to padaryti būtų negalėję. Kyla, tačiau, klausimas, kaip ilgai įmanoma tokioms vyriausybėms išsilaikyti, kurios remiamos tik svetima jėga ir durtuvais. Aš nemanau, kad jos įstengtų ilgiau egzistuoti, jeigu tik visų trokštama tikroji taika pradės kurti nors švisti Europos kontinento horizontuose.

Iš „New York Herald Tribune“

Balsai apie Lietuvą

— „Amerika“ rašo: World Bill of Rights Association įvyko susirinkimas mažųjų tautų teisėms ginti. Susirinkime dalyvavo amerikiečių, suomių, estų, latvių, lietuvių, lenkų, vengrų, serbų, slovakių ir graikų atstovai. Kalbėjo senatris K. S. Wherry, O'Konski ir kt. Lietuvos reikalu tarė žodį Kazys Paulauskas: Viena mažoji tauta turi nedidelę reikšmę politikos arenoje, bet visos kartu negali likti be įtakos. Vienos tautos reikalas yra visų reikalas. Sovietai pavergė Lietuvą. Lietuvius tūkstančiais išstremė Sibiran. Lietuvoje kalėjimai perpildyti. Žmogaus teisės paneigtos. Tauta užsimota išnaukinti. Simtai tūkstančių lietuvių Vakarų Europoje nežino, ar bus galima grįžti tėvynėn. Bolševikai norėtų juos varu grąžinti, kalinti ar vergovėn išstremti į tolimą Sibirą. Kas vienus užtars? Kas klausys vienu lietuvių balso? Už lietuvių kelia balsą World Bill. Lietuvių draugai suomių, estai, latviai, lenkai, slovakai ir kt. tars žodį. Ne tik jie, bet visi amerikiečiai, kurie brangina laisvę ir demokratiją.

— Kongreso atstovas Daniel J. Flood pareiškė, kad Atlanto Chartes nuostatai turi būti vykdomi. Lietuvos istorija liudija apie lietuvių tautos valią gyventi laisvėje. Niekas kitas taip nenusipelnė laisvės kaip Lietuva. Jis lietuviams pažadėjo ištikimybę ir pagalbą. Pabaigoje pareiškė, kad TSRS prieis liepto galą, jei užsispyrus laikysis agresijos politikos. Jis turi vilties, kad JAV pasauliui vadovaus ir įgyvendins Atlanto Chartą.

— Prof. V. Elmer Eklaw „Worcester Daily Telegram“ skiltyse užtarė Lietuvą ir atvirai pasmerkė sovietiskąją agresiją bei mažųjų tautų pavergimą. Jis rašė: „Atoslūgis įvyks. Atsiskaitymo diena ateis, — gal ne taip greitai, kaip lietuviai norėtų, bet tikrai ateis. „Dievų malūnas mala iš lėto, bet tobulai“. Laisvės įtaka veikia. Priespauda negali nuolatos pasilikti. Neteisingumas nelaimės. Ir ištikimi lietuviai, kilmės amerikiečiai, gindami saviškių užjūryje teises į laisvę, turi rimto pagrindo savo viltims ir pasitikėjimui“.

— Bolševikinė spauda nuolat rašo, kad Indonezijoje, Indijoje ir kitur esą svetimų kareivių. Tai pati spauda pastebi, kad ir britai ir amerikiečiai kariai nori grįžti namo. „Montar Standard“ į tas pastabas taip atsako: „Mes norėtumėm dar gyvi būdami matyti tą dieną, kai kareivių paradas marširuotų pro Kremlį su užrašais, raginančiais kareivį Ivaną grįžti iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos Irano, Mandžiūrijos, Rumunijos ir kitų svetimų teritorijų į savo tėvynę“.

— Danų laikraštis „Indre Missions Tiden“ idėjo pastorius aBrtholdy Haley straipsnį, pavadintą „Tada Lietuva parodo savo nepriklausomybę“. Autorius pabrėžia, kad lietuvių tauta yra pati pirmoji kenčianti tauta. Toliau su gilia užuojauta lietuvių tautai aprašomi dramatiškieji Lietuvos gyvenimo įvykiai. Ypač pabrėžta sovietų smurtas prieš Lietuvą.

— Lietuvos vyskupų atsisaukimas į viso pasaulio vyskupus rado atgarsio ir Olandijoje. „Gazet van Limburg“ vedamajame

straipsnyje „Pabaltijo valstybių tragedija“ sako: „Mažosios respublikos Baltijos pajūryje atrodo užmirštos. Jalta, Potsdamas, ir San Francisco apie jas nutylėjo, nors tie kraštai, kaip ir daugelis kitų, kiek įstengdami priešinosi nacių okupacijai. Nežiūrint iškilmingo pažadėjimo, kad nė vienos demokratiškos tautos nepriklausomybė sąjungininkų nebus pažeista, laikraščiai tyli, kad trims demokratiškoms tautoms grėsia pavojus amžinai prarasti laisvę“. Vyskupų laišką laikraštis vadina „jaudinančiu atsisaukimu į laisvųjų tautų sąžinę“. Lietuvos klausimas yra „problema, kurią iškelia kiekviena neteisybė“. Išdėstęs visus Lietuvos vargus ir

IS MOSŲ GYVENIMO

Kuriasi nauja pabaltijiečių stovykla

Maerfeld. Prie Nuernbergo, buvusioj vokiečių karo bėlaivių stovyklos vietovėje, jau prieš Vėlykas buvo apgyvendinti visi pabaltiečiai iš Fuertho miesto ir apskrities stovyklų. Pradžioje šios stovyklos gyventojų daugumą sudarė latviai ir estai. Lietuvių buvo tik apie 30. Tačiau atkėlus lietuvių vyrų iš Wunsiedel, iš Gunzenhausen ir iš Ansbach, lietuvių gyventojų skaičius pašoko iki 150. Gyvenamos patalpos — amerikoniški barakai. Stovykla nuošaliai nuo miesto, bet nepersunkiai pasiekama geležinkelio (Fischbach stotis prie Nuernbergo) 1 km iki stovyklos ir autobusu, kursuojančiu nuo Nuernbergo pagrindinės geležinkelio stoties link Altdorfo (Altenfurt sustojimo vieta). Pati stovykla yra kariuomenės žinioje ir UNRRA atlieka daugiau tarpininko vaidmenį. Tai galima sakyti — norima įsteigti dirbančiųjų stovyklą, kur vyrai dirba prie benzino ir prie įvairių maisto ir kitų kariuomenės sandėlių. Stovykla yra organizacinėje stadijoje ir dar nėra taip sutvarkyta, kaip kad buvo nupaskaita vykstantiems prie darbų šion stovyklon. Išduodami darbo rūbai, apavatai ir apsiklojimo ir pasiklojimo patalynė. Už darbą bus, kaip informuota, mokama.

Dabar šioje stovykloje dar gyvena ir šeimos moterys, vaikai ir nedarbingieji. Bet sakoma, kad tai turėsianti būti dirbančiųjų stovykla ir šeimos būk tai būsiandien išskeltos. Stovykloje jau yra per 2.000 gyventojų ir būsią dar atvežta darbingų vyrų. Stovykloje yra kinas ir veikia pradžios ir kitos estų ir latvių mokyklos. Tik jos čia turi neperkokias darbo sąlygas ir patalpas. Ame-

priespaudas, laikraštis baigia: „Bet tą problemą dar galima išspręsti“.

— Kongreso narys Eaton vienoje kalboje pareiškė: „Ginkluota jėga Rusija užpuolė Suomiją, ji pagrobė tris Baltijos valstybes. Būtų pavojinga britams ir amerikiečiams pro pirštus žiūrėti į mūsų pavojų“.

— Brazilų „Folha da Nanhá“ rašo: „Nereikia pamiršti, kad dar nei D. Britanija, nei JAV nėra pripažinusios Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į TSRS ir nematyti ženklų, kad jos padarytų tai dabar, kai rusų reikalavimai sukasi apie daugelį kitų pasaulinės svarbos klausimų. Kaip ten bebūtų, bet yra beveik tikra, kad Pabaltijo šalių problema bus svarstoma tuo pačiu metu, kaip bus diskutuojama taikos sutartis su Vokietija, pastarosios rytų sienoms nustatyti“.

Iš „Kelyje Tėvynėn“

riconiški barakai sunkiai bepritaikinami šiai paskirčiai. O sandėlinius barakus teko pertvirti palapinių brezentu — improvizuotą klases. Šiaip gyvenimo sąlygos tinka tik daugiau viengungiams vyrams, vedantiems karišką gyvenimą. Nečiulnūs ir plonų sienų amerikoniški barakai, baviariškomis naktimis, šeimoms turinčioms mažus vaikus, sudaro rūpesčių, kad šie nusiklojė neperšaltų.

Auganti lietuvių grupė yra kūrmosi stadijoje. Joje galima rasti įvairių profesijų žmonių, pradžios mokslą ir įvairias aukštąsias mokyklas baigusius. Tačiau tai yra daugiau viduriniojo amžiaus vyrai. Grupei vadovauja inž. V. Liutukas ir inž. L. Jankovičius. Šiaip visi geros nuotaikos (kokia ji iš vis gali būti dabartinės sąlygos) ir dėl darbo sunkumo ar nesunkumo nesiskundžia. Jau yra gyvai susidomėję sportu ir turi suorganizavę sporto ratelį. Užsimenami ir švietimo reikalai, kiek tai leis kultivuoti vietos ir laiko sąlygos. Domimasi gyvai spauda. Koncertines trupės irgi galėtų apsilankyti, yra šiam reikalui tinkanti kino salė. Laukiama naujai atvežamųjų ar šiaip savanoriškai atvykstančių į šią dirbančiųjų stovyklą, nes tai daugiau darbo stovykla. Kas tai turėtų būti panašaus į darbo ir sargybų grupių stovyklą.

Kai kas mėgina juokauti ir stovyklą vadina „Naujuoju Pasauliu“. Turi ir tiesos, nes čia žmonės ir barakai naujai dygsta. Ir pradžia panaši į iš viso naujai beprasidedantį gyvenimą — į besikuriantį tremtinių miestuką.

Br. Šusvė.

Penkių tautų paroda Šlezvige

Gegužės 3—5 d. Šlezvigo mieste UNRRA suorganizavo jos globoje esančių lietuvių, latvių, estų, lenkų ir jugoslavų darbelių parodą. Daugiausia eksponatų išstatė latviai. Toliau darbų gausumą sekė lietuviai, estai, lenkai ir jugoslaviai. Iš lietuvių daugiausia pristatė Tolko stovyklos gyventojai. Tai daugiausia buvo rankų darbo atkildės, staltiesės, rankšluosčiai, megstukai, juostos,

pirštinės ir t. t.

Nežinia dėl kieno kaltės lietuviai sužinojo tik paskutinėmis dienomis, todėl negalėjo pasirodyti gausingiau ir su įvairniais eksponatais. Gausingai su savo eksponatais pasirodė klaipėdietės moterys. Nors jų yra žymiai mažiau už kitų sričių lietuves moteris, bet parodoje iš tolkiečių išstatė arti pusės eksponatų.

Bs.

Schongau festivalio meniniu pasirodymu programa

1 Birželio 20,00 val. Lietuvių solistų koncertas. Dalyv. p. A. Dambrauskaitė — sopranas; p. St. Baranauškas — tenoras; p. St. Liepas — baritonas. (Konzertsaal.)

2 Birželio 20,00 val. Lietuvių choro ir solistų koncertas. Dalyvauja: p. Jar. Kačinsko vedamas choras; solistai: p. J. Krikštolaitytė — sopranas, p. A. Ambrozaitis — klarinetas. (Konzertthalle.)

3 Birželio Laisva.

4 Birželio 20,00 val. Latviiu oktetas „Tevia“. (Konzertthalle.)

5 Birželio Laisva.

6 Birželio 20,00 val. p. Andriaus Kuprevičiaus fortepiono rečitalis. (Konzertsaal.)

7 Birželio 20,00 val. p. Juliaus Starkos vyrų choro koncertas (Dillingeno). (Konzertsaal.)

8 Birželio 20,00 val. Estų teatras (Geisslingen, Messhalle).

PAULETTE DEGRELLE NUBAUSTA 10 METŲ KALĖJIMO

Bruselis. Marie-Paulette Degrelle, 35 metų amžiaus, buv. Rėksistų vado Belgijoje Leon Degrelle žmona, Bruselio karinio teismo nubausta 10 metų sunk. darbų kalėjimo. Ji buvo kaltinama krašto išdavimu, veikiant kartu su naciais. Jos vyras Leon Degrelle šiuo metu užlaikomas Ispanijoje.

UNRRA Team 155 darbo metiniu minejimas

Kaip jau trečiadienio „Mintyje“ rašėme, tą dieną Memmingeno UNRRA šventė savo išsikūrimo metines.

Sventės dieną, kuriai pasitaikė ypatingai gražūs oras, gyventojus pažadino maršų muzika. 8 valandą ryto visų trijų pabaltijo tautų skautai pakėlė amerikiečių UNRRA-os ir savo tautų vėlavas. Atvykusią UNRRA Direktorę p. BERNE-CHURCHILL tarnautojai pasitiko ant įstaigos laiptų su gelėmis. 9 valandą vėliavų aikštėje įvyko paradas, kurį priėmė pati UNRRA Direktorė p. Berne-Churchill ir kiti UNRRA-os pareigūnai. Į išsiriakavusius: policiją, ugniagesius, skautus, sportininkus, tautinių šokių šokėjus ir choristus bei kitus šventės dalyvius p. Berne-Churchill pasakė kalbą ir su kiekviena parodo dalyvių grupe atskirai pasisveikino. Po to organizacijos pražygiavo iškilnių maršų.

Nuo 10 valandos prasidėjo pramogos. Svečiai ir stovyklos gyventojai aplankė skautų parodą, rusų-emigrantų raitelių grupę padžigitavo, vaikai buvo pavažinėti mašinomis.

Pietų metu UNRRA-os direkcija surengė kvietimams švečiams bankietą. Kalbas pasakė p. Berne-Churchill ir UNRRA sveikimo komitetų pirmininkai.

Po pietų sporto aikštėje įvyko visų tautų tautiniai šokiai, krepšinio rungtynės, bėgimai ir vaikų estafetės. Sporto salėje visą

laiką vyko loterija. Dienos programa baigta stovyklos kavinės atidarymu ir koncertu bei šokiais teatro saleje, kur be šeimininkų dalyvavo ir daug svečių — kitų UNRRA Team pareigūnų.

Stovyklos gyventojams, o ypatingai vaikams, daug pramogos suteikė įrengtos stovyklės ir karuselės.

Sventė buvo gerai suorganizuota ir puikiai pavyko. Tai didelis Memmingeno stovyklos UNRRA-os direkcijos ir tautinių grupių vadovybių nuopelnas. Stovyklos gyventojams jos išpildžiai ilgai liks malonių prisiminimų.

Sportas

Memmingenas — V. 28. — Savaitę laiką užtrukę sporto kursai baigėsi. Dalyvavo 65 sportininkai iš mūsų ir kaimyninių stovyklų. Į uždarymą buvo atvykę UNRRA-os atstovai; soc. globos skyr. vedėja p-lė Guire kiekv. kursantui įteikė po pažymėjimą. Kursantų vardu kalbėjo Biernacki ir atsisveikinimo žodi tarė kursų vadovas p. Strikas.

Kursuose dėstė šie lektoriai: krepšinį — Z. Puzinauskas ir V. Norkus, boksa-Klipsaar, lengv. atletiką-Bedržičkas ir Vilding, orinį-Fricsons, futbolą-Klajot, mankštą moterims-Pahla, mankštą vyrams ir naujuosius žaidimus-Niller. (Gž)

Keliaujantieji vaidilos

(Pasikalbėjimas su prof. V. Jakubėnu)

„Minties“ bendradarbis po vieno koncerto Hanau stovykloje turėjo progos susitikti muziką prof. V. Jakubėnį, kuris akomponuoja vienai lietuvių menininkų koncertinei trupei, ir ta pačia proga paprašyti gerb. profesorius informuoti apie trupės susidarymą, jos tikslus ir apie savo paties kūrybinį darbą. Simpatingos trupės akompanistas prof. V. Jakubėnas, netikėtai užkluptas, pradėjo pasakoti:

Šioje trupėje dalyvauja solistė Izabelė Motiekaitienė-Blauzdžiūnaitė, solistė Alė Kalvaitytė, solistas Petras Kovelis, šokėja Tatjana Vasiliauskienė-Babuškinaitė, šokėjas Simas Vilbasiis ir trupės vad. Jonas Vasiliauskas.

Trupė pradėjo organizuotis 1945 metais rugsėjo mėnesį. J. Vasiliauskas buvo susitaręs su anglais dėl Pabaltijo teatro suorganizavimo. Anglai davė butus ir artistai turėjo kas savaitę anglų kariams koncertuoti. Tačiau šio teatro suorganizavimas teįvyko tik dalinis. Prie šio branduolio į Bad Zegeberg atvyko dar iš Luebecko J. Butėno vadovaujama trupė. Taip pat atvyko ir latvių trupė. Estų nebuvo. Dėl susisiekimo sunkumų anglų kariams koncertai toliau nebevyko. Tačiau Pabaltijo artistų kolonija paliko ten pat. J. Butėno trupė buvo perdalyta, ir atsikilo šioji trupė, kuri dabar yra palikusi vienintėlę šiaurės Vokietijoje.

Trupė išvytyti savo darbą trukdė susisiekimo sunkumai. Ilgą laiką buvo naudojamos kariškoms mašinomis (koncertuojant

anglų kariams). Šiuo metu trupė pirmą syk išsirengė į ilgesnę koncertinę kelionę. Pirmą koncertavimo vieta buvo Kasselyje, kur vyko tuo metu scenos menininkų suvažiavimas. Trupė su koncertais stengsis aplankyti ir kitas lietuvių kolonijas-stovyklas.

Lig šiol trupė turėjo neblogas gyvenimo sąlygas. Tačiau likviduojant mažas stovyklas gali būti ir šį scenos menininkų stovykla likviduota ir perkelta kitur. Pakenčiamas sąlygas dabar turėjo Detmolde ir Bad Zegeberg, kitur kiti scenos menininkai to neturėjo. Be šitos trupės ten pat gyvena dar komp. St. Gailėvičius, Toska Daubaraitė Gražina Matulaitytė, dail. Kasiulis. Šie ruošiasi vykti į Freiburgą, o G. Matulaitytė į Romą.

Ką numato trupė savo darbų plane, pone profesoriau?

Trupė numato kaip galima dažniau išeiti ir aplankyti lietuvių stovyklas įvairiose zonose.

Kaip galima būtų pagyventi muzikinį-kultūrinį lietuvių gyvenimą ištremtyje?

Prie to galėtų prisidėti maži operų scenų pastatymai ir panašūs nedideli dalykėliai, kurie esamos sąlygose gali būti įmanoma atlikti.

Ar būtų tikslingiau scenos menininkus burti vienon vieton ar ne, pone profesoriau?

Jeigu būtų galima, būtų nebloga turėti vieną reprezentacinę vienėtą, bet būtų netikslu ir skriauda stovykloms suvežti visus į vieną vietą, ypač nepamirština esamos susisiekimo ir laiko gyvenamosios sąlygos, ku-

rios tegali būti nugalimos dažnai tik vietose ir tik mažesnių keliaujančių vienetų.

Ko pageidautų tokie koncertiniai scenos menininkų vienetai?

Bendrų palengvinimų iš UNRRA-os — mašinių išvykoms ir dėmesio bei paramos. Lietuvių visuomenės siltumą scenos menininkai labai jaučia.

Ką, pone profesoriau, galėtumėte išsitariti dėl savo asmeninio kūrybinio darbo?

Dėl savo konkretaus kūrybinio darbo negaliu nieko pasakyti. Vienerius metus teko kaip paprastam darbininkui dirbti fotokopistinė darba Ratzeburg prie Luebecko. Tad ir sąlygų ir laiko visai nebuvo. Husumė gyvenant be partapiono irgi sunku buvo tęsti kūrybinį darbą. Be to, turint ir dabar darbą kaip solo pianistui ir trupės akompaniatoriui, maža beliko laiko. Dėl tolimesnių kūrybinių planų sunku kalbėti. Tikiuosi, kad vis dėlto galėsiu tęsti kūrybinį darbą. — Pirmoje vietoje kūrybinis darbas, paskui skambiniams — pabrėžia profesorius. — Tiesa, esu parašęs šokiui muziką, kurį atlieka trupės baletininkai — šokėjai.

St. Gailėvičius užsiima kūrybiniu darbu — dainų, solo, duetų ir kit. rašymu, kurių ne vieną atlieka ši scenos menininkų trupė.

Širdingai aciū, pone profesoriau, už informaciją. Tebus leista Tamstai ir trupei palinkėti nepalilstamai atstovauti lietuviškosios scenos meną ir suteikti vidinio džiaugsmo tremtinių kelionėj esantiems lietuviams.

Br. S.